

Bilag til SU-rådsmøde: Studerende med børn

Alle tal gælder for studerende på videregående uddannelse og er fra 2007, med mindre andet er angivet.

I det følgende beskrives nogle af de problemer og barrierer studerende med børn møder i det nuværende SU-system. Det er et forholdsvis stort og kompliceret område og derfor er dette dokument også forholdsvis omfangsrigt. Det er ikke nødvendigvis meningen at alle områderne i dokumentet skal berøres på et møde i SU-rådet, men vi håber, at dokumentet kan åbne for en række mere principielle diskussioner i SU-rådet om forholdene for forældre på SU.

Der er lagt vægt på, at nedenstående forslag ikke blot handler om flere midler til de nuværende strukturer, men en ændring af de strukturer vi anser for at være problematiske og et fokus på oversete grupper i systemet.

1. Hvordan ser den aktuelle situation ud i dag?

I 2004 anerkendte man, at studerende med børn har større økonomiske behov end andre studerende. Dette resulterede i, at enlige studerende med børn fik mulighed for at få ekstra SU og optage større lån. Tillægget til enlige studerende med børn svarer til SU-taksten. I 2005 blev forsørgertillægget til samboende indført, dette gav mulighed for at samboende studerende med børn også kunne modtage ekstra støtte.

SU takster 2009

	Kroner per måned
SU takst til studerende på videregående uddannelse	5.177 kr.
Supplerende SU-lån til forsørgere	1.326 kr.
Forsørgertillæg til enlige forsørgere (før skat)	5.177 kr.
Forsørgertillæg til forsørgere der bor sammen med en SU-modtager (før skat)	2.068 kr.

Der er dog stadig en del huller i systemet, som bl.a. betyder, at ikke alle studerende forældre modtager støtte, at der ikke er ligestilling mellem kvinder og mænd, at barnets ret til at være sammen med begge forældre ikke sikres og at studerende forældre stilles langt ringere økonomisk end stort set alle andre forsørgergrupper i Danmark.

2. Huller i systemet:

2.a Fødselsklip

- Ved fødslen får moderen 12 SU-klip og faderen 6 SU-klip. Disse klip kaldes fødselsklip og kan bruges til barselsorlov. Når den studerende modtager fødselsklip kan vedkommende ikke samtidig modtage forsørgertillæg for enlige eller samboende. Støtten er dermed enten 6 mdr. med dobbelt fødselsklip (ca. 10.000 kr. pr md. før skat) eller 12 mdr. barsel med enkeltklip (ca. 5000 kr. md.). Den studerende kan også vælge at få miks-klip dvs. at den studerende bruger af SU-ramme klippene samtidig med fødselsklippene. Men da skal den studerende (så vidt vides) være fultidsstuderende. Dette er selvsagt umuligt for de fleste forældre ikke bare i de første leveår, men i resten af studietiden. Vælger den studerende at stoppe sine studier eller vente med børn til efter studiet, kan den studerende modtage dagpenge. Disse gives i 52 uger og satsen for dimittender er 12.891kr/md.
- Mænd får 6 af de 18 fødselsklip (svarende til 6 x SU), men da mænd ofte er ældre end kvinder når de får børn er de fleste mænd også færdige med deres uddannelse når de får børn. Dette betyder, at der reelt kun gives 12 mdr. fødselsklip til de fleste forældrepar. Når de studerende får børn har de således reelt kun mulighed for 1 års barsel på almindelig SU (ca. 5000 før skat/md) eller et halvt års barsel på dobbelt SU (ca. 10.000 før skat/md).

Forslag:

- *Ved fødsel tildeles 24 fødselsklip, således at studerende med børn kan holde sammenlagt et års barsel, hvilket svarer til gennemsnitsventetiden på en institutionsplads i de store uddannelsesbyer. 6 klip er bundet til moderen, 6 til faderen, 12 klip deles mellem fader og moder.*
- *Miks-klip kan også anvendes selvom den studerende studerer på nedsat tid.*

2.b Forsørgertillæg

- Forsørgertillægget til samboende gives kun hvis forsørgeren bor sammen med en anden SU-modtager. Dette betyder, at under 8 % af alle studerende med børn, der er i et parforhold, modtager forsørgertillæg til samboende (n=1800 ud af i alt 23.400 studerende med børn i DK). Derudover er der 4.900 studerende der modtager forsørgertillæg til enlige. Vi kender ikke antallet af studerende der ikke er berettiget til støtte fordi de deler folkeregisteradresse med barnet og den anden forælder. Disse forældre kan heller ikke tage supplerende SU-lån. Den anden forælder har dermed ikke noget reelt økonomisk grundlag for at kunne være forælder for sit barn. For eksempel kan man selvsagt ikke bo på et kollegieværelse med et barn, og derfor bliver det svært for disse forældre at passe deres børn.
- 3/4 af alle studerende har ikke ret til forsørgertillæg til samboende eller enlige forsørgere. Disse studerende bor sammen med en partner der ikke er SU berettiget. Men partneren kan

være alt fra arbejdsløs til direktør, de nuværende regler gør det ikke muligt, at modtage tilskud selvom partnerens indtægt er lille. I Norge ser man, at partnerens indtjening bestemmer størrelsen af den studerendes tillæg (se skema nedenfor).

- Forsørgertillægget er det samme uanset hvor mange børn den studerende har. Dette mindsker muligheden for, at voksne, der allerede har etableret familie og fået flere børn tager en uddannelse eller videreuddanner sig.

Forslag:

- ***Studerendes ret til forsørgertillæg skal ikke være afhængig af om deres partner er studerende, men af hvad deres partner tjener.***
- ***Studerende med delt forældremyndighed har begge ret til tillæg i fald barnet bor mindst 35 % af tiden hos den ene forælder. Dette svarer til at forældrene har en 9/5 ordningⁱ.***
- ***Der bør tildeles et mindre tillæg pr. 2. og 3. barn, således at ældre og mere etablerede ikke fravælger at tage en uddannelse eller at videreuddanne sig.***

2.c Lån og fribeløb

- Studerende med børn der er samboende med en ikke-studerende partner får ikke forsørgertillæg, men de har adgang til større lån og et øget fribeløb. Man anerkender altså, at denne gruppe af studerende har større udgifter end andre studerende, men uden at give dem større støtte. Desuden antager man, at studerende med børn har tid til både at passe børn, studere og arbejde mere ved siden af end andre studerende – idet man har valgt at tilkende dem et højere fribeløb.
- Alle studerende med børn får højere fribeløb. Det øgede fribeløb bruges ikke af moderen, da hun ikke har tid til at arbejde ved siden af barn og studier, til gengæld bruges fribeløbet af faderen. Systemet skaber altså incitament til at fædre bruger al deres tid på studier og arbejde for at kunne klare det økonomisk, mens mødre går hjemme.
- Studerende med børn optager langt oftere lån end andre studerende, hvilket indikerer, at de har sværere ved at få det til at fungere økonomisk. 4900 studerende er enlige heraf tager 71 % lån (n=3500) og 1800 studerende er samboende, heraf tager 72% lån (n=1300). Til sammenligning er det 40 % (74.900 ud af 185.200) af alle SU-modtagere (inkl. studerende med børn) der modtog lån i 2007.

Forslag:

ⁱ I forældreansvarsloven tilstræber man at begge forældre ser barnet typisk ved en 9/5 (9 dage hos den ene forælder og 5 dage hos den anden forælder) eller en 7/7 ordning.

- *Fjerne det øgede fribeløb for forældre og i stedet tildele flere barselsklip (som i 2a)*
- *Studerendes ret til forsørgertillæg skal ikke være afhængig af om deres partner er studerende, men af hvad deres partner tjener (som i 2b).*

Praktik:

- På studier med indlagte lønnede praktikforløb mistes retten til SU, forsørgerklip og SU-lån i praktikperioden. Det betyder, at mange forældre får det meget svært økonomisk når praktiklønnen er lavere end det beløb forælderen normalt har til rådighed.

Forslag:

- *Studerende med børn bevarer retten til SU-lån under lønnet praktik.*

Uigennemsigthed:

- Når en studerende laver et uddannelsesskift bortfalder de tildelte fødselsklip. Studerende der ikke kender reglerne kommer i klemme i denne ordning og det vil formodentlig specielt være mindre ressourcestærke forældre.
Især på universitetet er det uigennemsigtigt for de studerende, at klip mistes i overgang mellem bachelor og kandidat, da dette af langt de fleste studerende anses for at være en samlet uddannelse. Derudover er det svært at se hvad argumenterne er for at klippene mistes ved studieskift.
- Efter 12 mdr. studieinaktivitet stopper indbetalingerne af SU. Mange studerende er ikke opmærksomme på denne regel og bliver først bekendte med den når udbetalingerne lige pludselig stopper. De studerende der er studieinaktive i så lang tid er det ofte pga. fødsel (men også sygdom eller rådsarbejde) og de kan derfor ikke lige vende tilbage studierne med det samme. Reglerne siger i midlertidig, at de skal være studieaktive igen før de kan søge om ekstra klip/få SU igen. Derudover er det svært at blive studieaktiv med det samme uanset om man kan, da det kræver at man tager en eksamen, og der kan gå op til et helt semester før man har mulighed for det. Faren er at den studerende vælger at stoppe uddannelsen fordi økonomien bliver for stram.

Forslag:

- *Fødselsklip kan medtages til anden uddannelse.*

- *Efter studieinaktivitet i 9 mdr. bør den studerende få et brev tilsendt med information om at SU'en stopper såfremt der ikke ansøges om ekstra SU-klip eller studieaktiviteten genoptages inden 3 mdr. (andre grænser er også en mulighed).*

Barselsforholdene i Danmark sammenlignet med forholdene i Norge

	Danmark (skattepligtige bruttobeløb)	Norge (skattefri nettobeløb)	Danmark Barselsdagpenge: (fuld sats/dimittendsats)
Ægtefælle/samboer/partner har bruttoindtægt under 24.780 kr.	5.177 (v. 1 års barsel)	10.160 (gives i 44 uger)	15.708/12.891
Ægtefælle/samboer/partner har bruttoindtægt mellem 24.780 og 27.113 kr.	5.177 (v. 1 års barsel)	8.760-10.160 (gives i 44 uger)	15.708/12.891
Ægtefælle/samboer/partner har bruttoindtægt over 27.113 kr.	5.177 (v. 1 års barsel)	8.760 (gives i 44 uger)	15.708/12.891

3. Hvorfor skal vi sikre studerende med børn bedre forhold?

Ovenstående forslag vil sikre den enkelte studerende bedre forhold og bedre økonomi, men der er også overordnede samfundsøkonomiske gevinster og mainstreaming af lovgivning som bør tages med i overvejelserne og som taler for, at penge ikke tages ud af SU-rammen. Der er ikke tilført nye penge til rammen i 20 år og i den mellemliggende tid er der sket meget på forældre-, barsels- og ligestillingsområdet, som SU'en ikke længere kan hamle op med. Der er altså brug for forbedringer, som ikke bør ske på bekostning, af de studerende der ikke får børn under uddannelsen.

- Studerende på barsel kan læse på nedsat tid samtidig med, at de er på barsel, det samme er ikke tilfældet hvis barslen tages mens vedkommende er i arbejde.
- Dimittender er mere attraktive på arbejdsmarkedet, hvis de allerede har børn og derfor ikke står for at skulle have børn igen lige med det samme. Dette betyder, at dimittender kommer hurtigere i gang i stedet for at gå på dagpenge.
- Hvis studerende vælger at have barsel under studierne spares det noget højere beløb de skulle have haft i dagpenge, hvis de enten dropper ud af studiet eller venter til de har færdiggjort deres uddannelse (dagpenge for dimittender: 12.891 kr/md). Så vidt vides er der ikke lavet beregninger på, hvad man sparer hvis flere unge fik børn under studierne i stedet for at vente.
- Lovgivningen omkring studerende med børn er ikke fulgt med udviklingen i den øvrige lovgivning, hverken i forhold til ligestilling eller i forhold til forældreansvarsloven hvor man har stadfæstet, at begge forældre har ret til samvær med deres børn. Derudover har barnet ret til sine forældre og derfor bør der skabes strukturer der giver fædre mulighed for og incitament til at være sammen med deres børn.

- I forhold til at ligestille mænd og kvinder vil forslagene dels give studerende fædre flere rettigheder, dels sikre at studerende mødre ikke er afhængige af deres partner når de skal forsørge deres barn. Samtidig er kvinden bedre stillet på arbejdsmarkedet, hvis hun har fået børn under studiet og derfor ikke skal på barsel.

4. Opsummering og oplæg til videre diskussion i SU-rådet

4.a Omkostningsfrie forslag

En række af ovenstående forslag til ændringer i systemet anser vi for at være omkostningsfrie og forholdsvis lette at implementere

Disse forslag omfatter:

- *Fødselsklip kan medtages til anden uddannelse.*
- *Efter studieinaktivitet i 9 mdr. bør den studerende få et brev tilsendt med information om, at SU'en stopper, såfremt der ikke ansøges om ekstra SU-klip eller studieaktiviteten genoptages inden 3 mdr. (andre grænser er selvfølgelig også en mulighed).*
- *Miks-klip kan også anvendes selvom den studerende studerer på nedsat tid.*
- *Studerende med børn bevarer retten til SU-lån under lønnet praktik.*

4.a Forslag forbundet med omkostninger

En række af forslagene anser vi for at være af større principiel karakter som vi opfordrer SU-rådet til at diskutere. Disse forslag er også forbundet med omkostninger som vi foreslår at SU-styrelsen regner på.

Disse forslag omfatter:

- *Studerendes ret til forsørgertillæg skal ikke være afhængig af om deres samlever er studerende, men af hvad deres samlever tjener.*
- *Studerende med delt forældremyndighed der ikke bor sammen har begge ret til tillæg i fald barnet bor mindst 35 % af tiden hos den ene forælder. Dette svarer til at forældrene har en 9/5 ordning.*
- *Der bør tildeles et mindre tillæg pr. 2. og 3. barn, således at ældre og mere etablerede ikke fravælger at tage en uddannelse eller at videreuddanne sig.*
- *Ved fødsel tildeles 24 fødselsklip, således at studerende med børn kan holde sammenlagt et års barsel, hvilket svarer til gennemsnitsventetiden på en institutionsplads i de store*

uddannelsesbyer. 6 klip er bundet til moderen, 6 til faderen, 12 klip deles mellem fader og moder.

- *En del af finansieringen til ovenstående kan evt. komme fra fjernelse af det øgede fribeløb for forældre.*

5. Links og baggrundsmaterialer

- Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte; SU-støtte & SU-gæld 2007.
- www.su.dk
- De norske SU-forhold for studerende med børn
(<http://www.lanekassen.no/Hovedmeny/Stipend-og-lan/Fodsels/>)
- Danske SU-forhold for studerende med børn
(<http://www.su.dk/SU/klippekortet/Sider/default.aspx>)